Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Lausunto

22.10.2025

Talousvaliokunta
talousvaliokunta@eduskunta.fi

VNS 6/2025 vp

Lausunto sisäisen turvallisuuden selonteosta

Asia

Eduskunnan talousvaliokunta on pyytänyt lausuntoa sisäisen turvallisuuden selonteosta, erityisesti koskien selonteon lukua 3.7, joka koskee kriittisen infrastruktuurin suojaamista. Sisäministeriö lausuu seuraavaa:

Yleistä

Selonteko muodostaa yhdessä ulko- ja turvallisuuspoliittisen ja puolustusselonteon kanssa kolmen turvallisuusselonteon kokonaisuuden ja täydentää niiden sisältöjä. Se tarkastelee Venäjän hyökkäyssodasta ja muista turvallisuusympäristössä tapahtuneista muutoksista seuranneita vaikutuksia Suomen sisäiseen turvallisuuteen, nostaa esiin sisäisen turvallisuuden kannalta keskeiset priorisoidut uhkat sekä niitä koskevat toimenpiteet ja tavoitteet. Selonteko sisältää myös katsauksen sisäisen turvallisuuden yleiseen kehitykseen ja keskeisiin muutoksiin suhteessa edelliseen sisäisen turvallisuuden selontekoon (2021).

Kriittinen infrastruktuuri sisäisen turvallisuuden selonteossa

Selonteko käsittelee kriittistä infrastruktuuria ja sen suojaamista yhtenä kahdeksasta painopisteestään. Kriittisen infrastruktuurin suojaaminen liittyy hyvin laajana kokonaisuutena toiminnallisesti useaan vakiintuneeseen turvallisuuskäsitteeseen, mm. kokonaisturvallisuuteen, ulkoiseen turvallisuuteen, kansalliseen turvallisuuteen, huoltovarmuuteen sekä, tässä selonteossa esitetyllä tavalla, sisäiseen turvallisuuteen. Selonteossa kriittistä infrastruktuuria tarkastellaan siitä käsin, miten siitä siihen kohdistuvat uhkat vaikuttavat sisäiseen turvallisuuteen siten kuin se selonteossa määritellään, ja siitä käsin, millaisia toimenpiteitä ja valmiuksia kriittisen infrastruktuurin suojaaminen edellyttää sisäisen turvallisuuden viranomaisilta niiden lakisääteisten tehtävien puitteissa. Näin ollen on huomioitava, että selonteon tarkastelukulma kriittiseen infrastruktuuriin ei ole tarkoitettu kaikenkattavaksi.

Kirkkokatu 12, Helsinki
PL 26, 00023 Valtioneuvosto
Vaihde 0295 480 171 | kirjaamo.sm@gov.fi | www.intermin.fi

Selonteko nostaa esiin asiaan liittyen mm. Itämeren merellisen infrastruktuurin merkityksen, jossa läsnä ovat erityisesti energia- ja tietoliikennekysymykset. Selonteko käsittelee osaltaan myös Ahvenanmaata erityisesti ei-sotilaallisen vihamielisen vaikuttamisen ja siihen liittyvien haavoittuvuuksien näkökulmasta. Myös kyberturvallisuuteen liittyvän vakavan häiriötilanteen vaikutuksia sisäisen turvallisuuden viranomaistoimintaan arvioidaan selonteossa.

Suomi on viime vuosina osana yhteiseurooppalaista viitekehitystä yhä enenevässä määrin valmistellut ja toimeenpannut politiikkatoimia kriittisen infrastruktuurinsa suojaamiseksi. Tämä on luonnollinen, joskin myös muuttuneen turvallisuusympäristön myötä välttämätön jatkumo sille pitkäjänteiselle työlle, mitä Suomessa on asiassa tehty mm. huoltovarmuuden ja kokonaisturvallisuuden viitekehyksissä. Kriittisen infrastruktuurin suojaaminen tuottaakin hyötyjä niin maan sisäisesti syntyneiden häiriötilanteiden kuin vihamielisen ulkopuolisen vaikuttamisen tilanteille.

Yhtenä keskeisenä toimenpiteenä kriittisen infrastruktuurin suojaamisessa on ollut Euroopan Unionin CER-direktiivin (2022/2557) kansallinen toimeenpano, joka Suomessa toteutetaan 1.7.2025 voimaan tulleen yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin suojaamisesta ja häiriönsietokyvyn parantamisesta annetulla lailla (ns. CER-laki). Sisäministeriö vastaa toimeenpanon koordinoinnista ja ohjauksesta kansallisella tasolla.

CER-laki edellyttää valtakunnallinen suunnitelman (CER-strategia) laatimista kriittisten toimijoiden häiriönsietokyvyn vahvistamiseksi. Suunnitelma sisältää kansalliset tavoitteet, toimenpiteet ja yhteistyörakenteet eri toimialojen ja rajat ylittävien keskinäisriippuvuuksien hallintaan. Tavoitteena on vahvistaa kriittisten toimijoiden kykyä ennakoida, ennaltaehkäistä, selviytyä ja palautua häiriöistä sekä turvata yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen jatkuvuus.

Osana käynnissä olevaa kansallisen riskiarvon päivitystyötä laaditaan myös kriittistä infrastruktuuria ja kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä koskeva kansallinen riskiarviointi (CER-riskiarvio), jossa käsitellään muun muassa merkityksellisiä luonnonriskejä, ihmisen aiheuttamia riskejä, useita toimialoja koskevia tai rajat ylittäviä riskejä, hybridiuhkia ja vieraan valtion toimintaa (valtiollista vaikuttamista), terrorismirikoksiin liittyviä uhkia sekä teknologiaan liittyviä kansallisen turvallisuuden uhkia.

CER-strategia ja CER-riskiarvio toimivat perustana kriittisten toimijoiden määrittämistyölle, jonka sektoriministeriöt toteuttavat omilla toimialoillaan heinäkuuhun 2026 mennessä. Toimija määritetään kriittiseksi, jos se tarjoaa keskeistä palvelua, toimii Suomessa ja sen infrastruktuuri sijaitsee Suomessa, ja poikkeamalla olisi merkittäviä haitallisia vaikutuksia palvelun tarjontaan tai siihen tukeutuviin toimialoihin. Määrittämistyössä huomioidaan erityisesti keskinäisriippuvuudet sekä rajat ylittävät riippuvuudet.

Kriittisiksi määritetyillä toimijoilla on velvollisuus laatia säännöllisesti oma riskiarviointi ja sen pohjalta häiriönsietokyvyn varmistava suunnitelma. Valtaosa kriittisiksi määriteltävistä toimijoista toimii yksityisellä sektorilla, mikä korostaa viranomaisten ja elinkeinoelämän välisen yhteistyön merkitystä. Edellä kuvatut toimenpiteet muodostavat kokonaisuuden, jonka tavoitteena on vahvistaa yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin suojaamista sekä parantaa kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä.

Kehittämisjohtaja Ari Evwaraye

Erityisasiantuntija Laura Siitari

Jakelu Talousvaliokunta

Tiedoksi Sisäministeri Rantanen
Valtiosihteeri Tamminen
Erityisavustaja Kinnunen
Kansliapäällikkö Sarasmaa
Johdon sihteerit Landström, Söderman, Mäkiprosi
Osastopäällikkö Aalto
oikeus.sm@gov.fi